

Jaarrapport 2006-2007

Inhoud

Woord van de voorzitter	4
Inleiding	5
Organisatie	6
Marktanalyse	9
Wetgeving	13
Toegang publiek tot informatie met betrekking tot het milieu	13
Toekomstige Europese regelgeving voor de erkenning en het gebruik van gewasbeschermingsproducten	14
Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op openbare terreinen	15
Programma voor de reductie van Pesticiden en Biociden (PRPB)	17
Thematische strategie voor een duurzaam gebruik van pesticiden	18
Scheiding van de erkenningen	19
Implementatie van de Kaderrichtlijn Water	20

Activiteiten	23
Ten dienste van kwaliteit in de toelevering van producent tot gebruiker	23
Eén decennium veilige verwerking lege verpakkingen en vervallen producten	25
Ten dienste van de gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen	26
Ten dienste van onze leefomgeving	28
Ten dienste van onze gezondheid	31
Ten dienste van onderzoek en informatie	31
Duurzame landbouw verdient waardering	32
Tot besluit	34

Woord van de Voorzitter

Het professionaliseren van de sector is zeer belangrijk voor PHYTOFAR. Daarbij staat de samenwerking met de overheid en de gebruikers centraal:

- constructief meewerken in het kader van het federale reductieprogramma;
- promoten van de 'Goede Landbouwkundige Praktijken' via persinlassingen, gebruikersvergaderingen en communicatiemateriaal zoals Cd-rom's, de website en folders;
- tussenkomsten bij het invoeren van de spoelwatertank, driftreducerende maatregelen, bioremediatiesystemen en de voorwaarden voor stockage van gewasbeschermingsmiddelen.

PHYTOFAR blijft een rationele behandeling van onze thema's water, milieu en voedselkwaliteit voorstaan en wil de landbouwsector danken voor zijn inspanningen in de praktijk.

PHYTOFAR wil evenwel een aantal thema's verder accentueren:

1. inspraak in de verandering van de Europese richtlijn 91/414 en een consequente houding van de overheid op gebied van snelheid van de erkenningen in lijn met Europa;
2. voldoende inspraak bij het federaal reductieprogramma. De risico-indicator dient rekening te houden met de reeds geleverde inspanningen en met vooruitgang in de praktijk;
3. PHYTOFAR vraagt steun van de overheid voor het invoeren van praktijkgerichte maatregelen zoals driftreducerende maatregelen, gebruik van de spoelwatertank, gebruik van beschermingsmateriaal;
4. PHYTOFAR vraagt een rationele communicatie van de overheid;
5. de splitsing van de erkenningen van gewasbeschermingsmiddelen voor gebruik door professionelen en tuinliefhebbers, evenals de invoering van een spuitlicentie voor de professionele gebruikers dienen op praktische wijze doorgevoerd te worden.

Het PHYTOFAR-team en de stuurgroepen waren de voorbije twee jaar meer dan ooit actief en performant. Dit jaarrapport geeft een kort en bondig overzicht van hun werkzaamheden.

Michel Degroote

Inleiding

PHYTOFAR is de Belgische Vereniging van de Industrie van Gewasbeschermingsmiddelen.

Het is een vereniging zonder winstoogmerk en een professionele sectie van ESSENSCIA (Belgische federatie van de chemische industrie en van life sciences).

PHYTOFAR verenigt de fabrikanten van gewasbeschermingsmiddelen en vertegenwoordigt daarbij meer dan 90% van de totale Belgische markt.

Gewasbeschermingsmiddelen worden ingezet om gewassen te beschermen tegen schadelijke insecten, schimmels en ongewenste planten die de kwaliteit van het voedsel en de gezondheid van gewas en mens bedreigen. In feite zijn het geneesmiddelen voor de planten.

Het gebruik van deze producten garandeert een voedselproductie van hoge kwaliteit die toegankelijk is voor iedereen. Deze producten verzekeren een optimale bescherming van de gezondheid daar ze aan zeer strikte eisen moeten voldoen op vlak van toxicologie en ecotoxicologie tijdens de erkenningsprocedure. Wanneer ze toegepast worden volgens de goede praktijken en gebruiksvoorwaarden, integreren ze zich uitstekend in een duurzame landbouw.

Gewasbeschermingsmiddelen verzekeren een kwalitatieve voedselproductie die betaalbaar is voor iedereen.

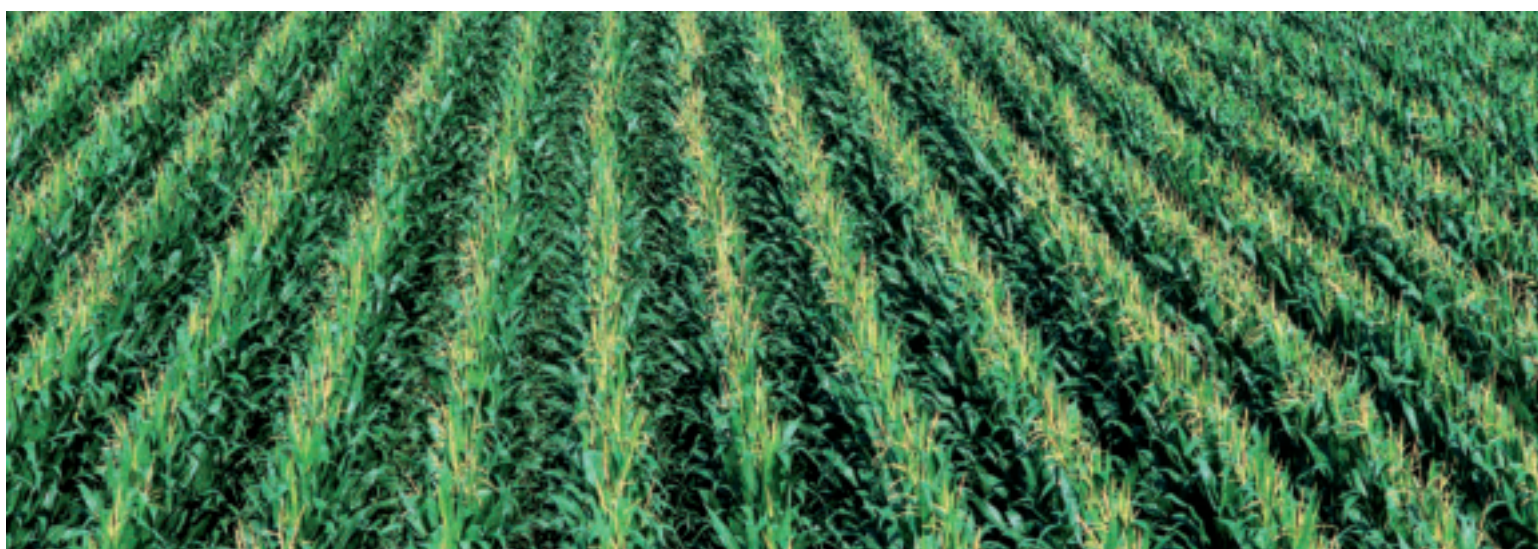
Doel

De leden van PHYTOFAR spannen zich samen in om door middel van hun producten een landbouwproductie van hoge kwaliteit te verzekeren daarbij tegelijk de gezondheid van mens, plant, dier en milieu vrijwarend.

PHYTOFAR streeft naar een duurzame en competitieve landbouw.

De hoofdactiviteiten van PHYTOFAR

- Duidelijk communiceren rond de voordelen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen;
- proactieve betrokkenheid bij voorbereiding, harmonisering en implementatie van de wetgeving (regionale, nationale, Europese) betreffende volksgezondheid, milieu, voedselveiligheid, opslag, transport en traceerbaarheid;
- scheppen van een klimaat van overleg met alle betrokkenen (de overheid, de landbouworganisaties, onderzoeksinstituten en andere verenigingen);
- verzamelen en analyseren van marktgegevens met respect voor de mededingingswet;
- begeleiden van de distributie;
- promoten van het correct gebruik door de landbouwers en de consumenten;
- streven naar een duurzame en competitieve landbouw;
- verzorgen van de interne en externe communicatie: medewerkers, landbouwers, distributie en breed publiek.

Organisatie

Algemene vergadering

Raad van beheer

Voorzitter, M. DEGROOTE

Algemeen secretariaat

G. DETIEGE, Secretaris-Generaal

C. WILLEMS, Assistente

J. COGNIAUX, Adviseur – Woordvoerder voor Wallonië

P. JAEKEN, Adviseur – Woordvoerder voor Vlaanderen

Stuurgroepen

COMMUNICATIE

H. Boudry

Coördinator

Promotie 'Goede Landbouwkundige Praktijken'

Communicatiecampagnes

www.phytofar.be

DISTRIBUTIE

D. Dewulf

Coördinator

Opslag

Transport

Distributie

Autocontrole

Traceerbaarheid

ECONOMISCHE & SOCIALE ZAKEN

A. Van Rumst

Coördinator

Marktsituatie

Gebruiksstudies

Economische vragen

GARDEN

R. Van Bogaert

Coördinator

Statistieken

Reglementering van de 'garden' producten

Informeren en sensibiliseren van tuinliefhebbers

REDUCTIEPROGRAMMA

E. Bureau

Coördinator

Advies bij de uitwerking en de praktische uitvoering van het Reductieprogramma

REGLEMENTERING

B. Pecquereau

Coördinator

Water

Drift

Kleine teelten

Voedselveiligheid

Leden

BASF BELGIUM

Terhulpesteenweg 178
1170 Brussel
www.agro.basf.be

BAYER CROPSCIENCE

Louizalaan 143
1050 Brussel
www.bayercropscience.be

BAYER ENVIRONMENTAL SCIENCE

Louizalaan 143
1050 Brussel
www.bayercropscience.be
www.bayergarden.be

BELCHIM CROP PROTECTION

Neringstraat 15
1840 Londerzeel
www.belchim.com

BELGAGRI

Rue du Grand Champs 14
5380 Fernelmont
www.belgagri.be

CERTIS

Woluwelaan 60
1200 Brussel
www.certiseurope.com

COMPO BENELUX

Filliersdreef 14
9800 Deinze
www.compo.be

DOW AGROSCIENCES

Prins Boudewijnlaan 41
2650 Edegem
www.dowagro.com/be/

DUPONT CROP PROTECTION

Antoon Spinostraat 6
2800 Mechelen
www.bel.ag.dupont.com

EDIALUX-FORMULEX

Rijksweg 28
2880 Bornem
www.edialux.be

HERMOO

Lichtenberglaan 2045
3800 St. Truiden
www.hermoo.com

JANSSEN PMP, a division of Janssen Pharmaceutica NV

Turnhoutseweg 30
2340 Beerse
www.janssenpmp.com

MONSANTO EUROPE

Scheldelaan 460 - Haven 627
2040 Antwerpen
www.monsanto.com

NUFARM

Postbus 51
B-9200 Dendermonde
www.nufarm.de

PROTEX

Turnhoutsebaan 511
2110 Wijnegem
www.protexnv.be

SCOTTS BENELUX

Oostjachtpark 1
9100 Sint-Niklaas
www.scotts.be

SYNGENTA CROP PROTECTION

Humaniteitslaan 65
1601 Ruisbroek
www.syngenta.be

TAMINCO

Panterschipstraat 207
9000 Gent
www.taminco.com

Marktanalyse

Bijgaande statistieken zijn afkomstig van onderzoek¹ uitgevoerd door onafhankelijke onderzoeksbureaus in de grote landbouwteelten.

Deze data betreffen enkel een marktanalytische benadering. Zoals verder in het rapport mag blijken, is voor mens en omgeving vooral een daling van de impact van belang. Om dit te meten wordt o.a. gebruik gemaakt van de PRIBEL-indicator.

De onkruidbestrijding in de granen wordt gekenmerkt door de toepassing van producten met een lage hoeveelheid actieve stof per hectare.

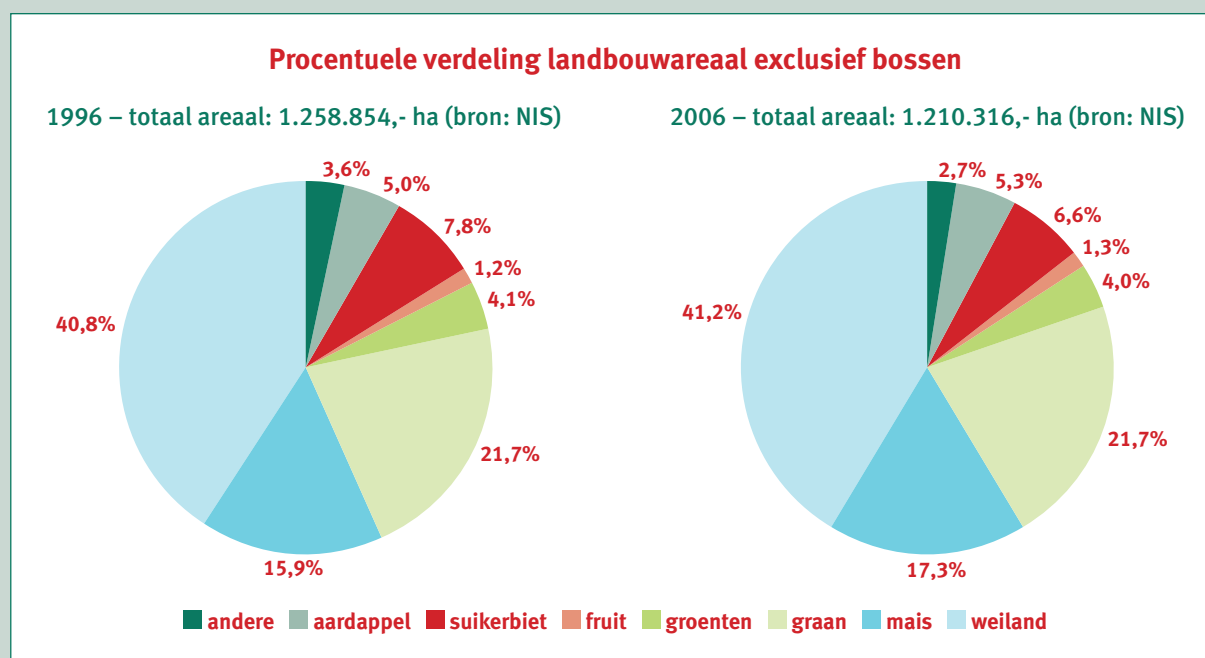
Bij de fungiciden is er een lichte toename als gevolg van een hogere ziektedruk (Septoria) en het toepassen van een doeltreffende antiresistentiestrategie. Ook de toegenomen aandacht voor de mycotoxines binnen de graanproductie speelt hierin een rol.

In de maïsteelt is een verdere daling van het gebruik toe te schrijven aan de komst van nieuwe producten die minder actieve stof bevatten, samengaan met de verhoogde technische kennis van de gebruiker om specifieke problemen op de juiste wijze aan te pakken.

Ook in de aardappelfungiciden en -insecticiden is, dankzij de komst van nieuwe, meer doeltreffende producten een vermindering van de hoeveelheden gebruikte actieve stof waar te nemen.

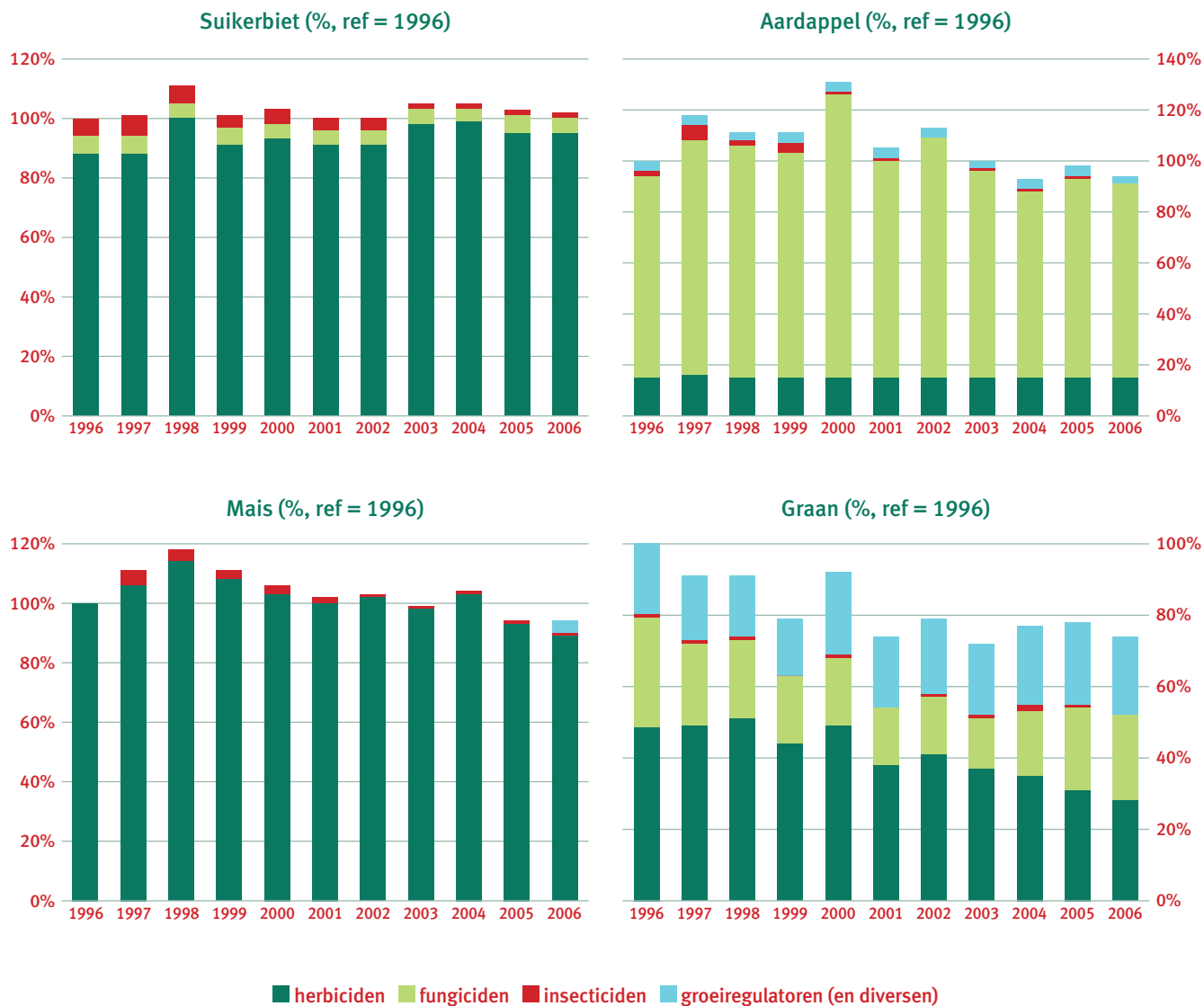
Het herbicidegebruik blijft hier gelijk en staat in verhouding met de geteelde oppervlakte.

Tenslotte blijft het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de bietenteelt zeer laag dankzij het al meer dan 10 jaren inzetten van een systeem gebaseerd op lage doses in deze teelt. De kleine verschillen van jaar tot jaar hebben te maken met een al dan niet vroege of late inzaai.

¹ De gegevens zijn afkomstig van derden. PHYTOFAR kan de juistheid hiervan dan ook niet garanderen en wijst daarom alle vormen van aansprakelijkheid af. PHYTOFAR vraagt de lezer om de gegevens met de nodige omzichtigheid en in de juiste context te hanteren.

Relatieve (t.o.v. 1996) hoeveelheid gebruikte actieve stof per hectare in de verschillende teelten

Wetgeving

Toegang publiek tot informatie met betrekking tot het milieu

Wettelijke context

Op 5 augustus 2006 werd een wet gepubliceerd in het Belgische Staatsblad inzake toegang van het publiek tot informatie met betrekking tot het milieu. Deze wet beoogt de herstructurering van de Richtlijn 2003/4/CE van het Europees parlement en de Raad van 28 januari 2003. Deze Richtlijn, gevolg van de Conventie van de Verenigde Naties 'Aarhus' genaamd (door 39 staten ondertekend op 25 juni 1998 in Denemarken), bepaalt dat het publiek recht heeft om informatie te vragen met betrekking tot het milieu én dat de betreffende overheidsinstantie de plicht heeft om aan deze vraag te voldoen.

Gevolgen voor België

De informatie over gewasbeschermingsmiddelen valt binnen het bereik van deze nieuwe wet. Aangezien de interpretatie van de wettekst mogelijk in tegenspraak kan zijn met andere Europese richtlijnen die het vertrouwelijke karakter van bepaalde commercieel gevoelige gegevens regelen, nam PHYTOFAR het initiatief voor een ontmoeting met de Federale Overheden (FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, DG IV en V) teneinde uitsluitel te krijgen over de documenten die kunnen geraadpleegd worden.

Het principe van de wet is transparantie en toegang tot alle informatie met betrekking tot het milieu onder bepaalde voorwaarden en met mogelijke beperkingen.

Actieve en passieve communicatie

De communicatie van de milieu-informatie bestaat uit twee delen, actieve en passieve communicatie.

Actieve communicatie betreft informatie die vooral via de websites van de overheden gepubliceerd wordt. Deze overheden raadplegen de industrie om een jurisprudentie te bepalen, maar de overheden zijn niet verplicht om hun beslissing te motiveren. Een Raad van Beroep zal opgericht worden voor het publiek maar niet voor de industrie om het principe van de wet, namelijk de transparantie, te respecteren.

Passieve communicatie omvat alle informatie die geraadpleegd kan worden bij de milieu-instanties zelf. De wet voorziet uitzonderingen in functie van het vertrouwelijke karakter van commercieel gevoelige informatie. Elke vraag om advies zal gecentraliseerd worden en een procedure moet worden gevolgd. Een overleg tussen de juristen enerzijds en de experts anderzijds is geregeld. Een jurisprudentie moet eveneens bepaald worden mits overleg met PHYTOFAR, maar de definitieve analyse zal door de juridische dienst van de milieu-instanties gebeuren.

Toekomstige Europese regelgeving voor de erkenning en het gebruik van gewasbeschermingsproducten: ontwerpfase

Richtlijn 91/414/EEG, de heersende wetgeving in alle lidstaten van de Europese Unie die het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen regelt, wordt momenteel door de Europese instellingen aangepast en omgevormd tot een verordening. Deze verordening wordt tegen het einde van het decennium verwacht en zal de dossiereisen voor de erkenning van een gewasbeschermingsmiddel in de toekomst nog verstrengen.

Tegelijkertijd wordt een thematische strategie uitgewerkt die gericht is op de ontbrekende schakel in de Europese regelgeving, nl. het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Voor duurzame landbouw

PHYTOFAR waakt erover dat de toekomstige regelgeving een duidelijk en werkzaam wetgevend kader definieert en kan bijdragen tot de verdere uitbouw van een duurzame landbouw.

Duurzame landbouw is niet mogelijk zonder gewasbeschermingsmiddelen. Daarom moet de nieuwe regelgeving het behoud van actieve stoffen zonder risico voor mens of milieu bevorderen en ook stimulansen bieden voor innovatieve, efficiënte gewasbeschermingsmiddelen en dit voor alle mogelijke gewassen.

Daarenboven moet innovatie aangemoedigd worden door een sterke nadruk op respect voor intellectuele eigendomsrechten.

Dit is volledig in lijn met de Europese strategieën, geformuleerd in de Conventies van Lissabon (duurzame economische groei) en Barcelona (sterke focus op investering in wetenschappelijk onderzoek).

Voor voedselveiligheid en energievoorziening

Een doordacht gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is essentieel voor een competitieve en beredeneerde landbouw, die een antwoord kan bieden op de almaar stijgende behoefte aan kwaliteitsvolle voeding en energie en die daarvoor ook de nodige maatschappelijke erkenning en respect krijgt.

De groei van de wereldbevolking en de vermindering van de beschikbare landbouwoppervlakte vormen twee uitdagingen waaraan de moderne landbouw tegemoet moet komen.

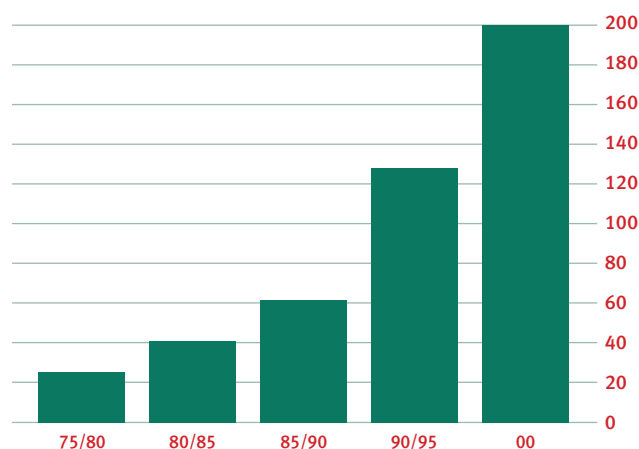
Tegen fraude en malafide praktijken

Het vrije verkeer van goederen mag geen synoniem zijn voor import van illegale of frauduleuze producten. Deze praktijk brengt de basisprincipes voor de 'bescherming van gezondheid en milieu' en de 'voedselveiligheid' in het gedrang en is nefast voor het imago van onze landbouw.

Besluit

De nieuwe Europese regelgeving die op termijn de registratie en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zal regelen, moet een solide basis vormen voor de productie van voldoende en gezonde voeding. Toereikende voedselvoorziening gaat immers hand in hand met de beschikbaarheid van voldoende gewasbeschermingsmiddelen zonder risico voor de mens en het milieu.

Totale ontwikkelingskost per gewasbeschermingsmiddel in de EU (miljoen €)

Gebruik van gewas- beschermingsmiddelen op openbare terreinen

Een erkenning voor een bepaald gebruik van een bestrijdingsmiddel wordt beslist door de federale overheid (FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, DG IV). Op basis van hun bevoegdheid in verband met leefmilieu, kunnen de drie gewesten bijkomende beperkingen opleggen voor bepaalde toepassingen, bijvoorbeeld op openbare terreinen.

In Vlaanderen is het decreet van 21 december 2001 van kracht om tot een reductie van het gebruik te komen. Vele overheidsdiensten werken met een stappenplan en hebben intussen enkele jaren ervaring. Dit stappenplan bepaalt ook een zone die zonder chemische middelen wordt beheerd.

De tussentijdse evaluatie van de testperiode (2004 tot 2008) is noodzakelijk om na te gaan waar de niet-chemische alternatieven falen. Zo kan er een meer stabiel beheerssysteem worden voorgesteld met een geïntegreerd programma van zowel chemische als niet-chemische bestrijdingsmethoden.

De Waalse wetgeving dateert van 1984 en is sindsdien niet bijgewerkt. Onderzoek heeft echter uitgewezen dat deze richtlijn in de praktijk amper wordt opgevolgd. Bovendien beperkt deze strikte reglementering ook het voorstellen van moderne aangepaste bestrijdingsmethoden. Een wijziging van de wetgeving, aangepast aan de huidige stand van de wetenschap, dringt zich op.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft zijn verordening gepubliceerd op 1 april 2004 en maakt een geïntegreerd rationeel beheer mogelijk met beperkte inzet van chemische middelen. De andere gewesten kunnen zich misschien hierdoor laten inspireren.

Begrotingsfonds

In het Belgische Staatsblad van 24 mei 2006 werd het Koninklijk Besluit van 10 mei 2006 gepubliceerd tot vaststelling van de retributies en bijdragen verschuldigd aan het Begrotingsfonds voor de grondstoffen en de producten.

Daarbij werd een nieuw type jaarlijkse bijdrage ingevoerd gekoppeld aan de hoeveelheden en klassering van de op de markt gebrachte bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik.

Deze nieuwe bijdrage is in werking getreden vanaf 1 juni 2006 en moet de sterk gedaalde inkomsten van het Fonds terug op een aanvaardbaar niveau brengen. Deze waren sterk verminderd door het wegvallen van een aantal stoffen waarop bijdragen moesten betaald worden, zoals lindaan en atrazin, of doordat bepaalde stoffen sterk in gebruik werden beperkt, zoals simazin en diuron.

Met deze bijdragen zullen ondermeer projecten gefinancierd worden door het Fonds in het kader van het federale pesticidenreductieprogramma, zal de administratie versterkt worden om de behandeling van de aanvragen tot erkenning binnen redelijkere termijnen te behandelen alsook wetenschappelijk onderzoek worden gefinancierd in het bijzonder met betrekking tot de kleine toepassingen of in kleine teelten. Zo werden in 2006 ondermeer oplossingen erkend voor de bestrijding van witziekte in kruisbessen, spint in pruimen, zwartrot in veldsla, onkruidbestrijding in stamslabonen en echte meeldauw in de sierteelt. Nieuwe projecten werden opgestart zoals onkruidbestrijding in spinazie, valse meeldauwbestrijding in bramen, residustudies in frambozen, stamslabonen, radijzen, erwten en courgettes.

Ruim 10% van het totale budget van het Begrotingsfonds kan jaarlijks aan studies voor kleine teelten of kleine toepassingen besteed worden, zodat ook voor deze toepassingen en teelten een voldoende aantal middelen erkend kunnen worden.

Harmonisering van de maximale residulimieten (MRL's)

Zoals elk jaar werden opnieuw Europese MRL's gepubliceerd van een aantal gewasbeschermingsmiddelen. Voor het merendeel van de gewasbeschermingsmiddelen blijven echter de nationale MRL's gelden.

De harmonisering van MRL's, opgestart in maart 2005 na de publicatie van de richtlijn 396/2005, werd in 2006 voortgezet. De industrie pleit voor een versnelling van het harmonisatieproces om een echte Europese markt te garanderen. Ieder jaar worden ook de resultaten gepubliceerd van de residumonitoring in de EU. Deze tonen aan dat een overgrote meerderheid van de geconsumeerde groenten, fruit en andere voedselproducten de vastgelegde normen respecteren.

De MRL wordt uitgedrukt in mg/kg lichaamsgewicht en wordt vastgelegd op basis van toxicologische testen én proeven onder correct landbouwkundig gebruik. De nationale overheid legt, per gewasbeschermingsmiddel en per teelt, deze MRL's vast op basis van de lokale voedingsgewoonten, productiemethoden en de toegelaten gewasbeschermingsmiddelen. MRL's zijn in de eerste plaats een barometer voor het naleven van 'Goede Landbouwkundige Praktijken' (= het correcte gebruik van de gewasbeschermingsmiddelen). Ze spelen een belangrijke rol in het handelsverkeer van landbouwproducten tussen landen.

Omdat erkenning van gewasbeschermingsmiddelen en MRL's op nationaal niveau verloopt, kan de exporteur in een situatie terechtkomen waar een volstrekt veilig landbouwproduct dat voldoet aan alle wettelijke eisen in het land van productie, geweigerd wordt voor invoer in een ander lidstaat van Europa. Dit kan bijvoorbeeld omdat één gewasbeschermingsmiddel (nog) niet erkend is in het land van bestemming en dit land hiervoor dus geen MRL's vastgelegd heeft.

Om deze situatie op te lossen, werkt Europa momenteel aan één gemeenschappelijke lijst met waarden die gelden voor de volledige EU, de zogenaamde 'geharmoniseerde MRL's'.

Programma voor de reductie van Pesticiden en Biociden (PRPB)

PHYTOFAR: een actieve en constructieve partner van het PRPB

De Belgische overheid heeft begin 2005 het federale Reductieprogramma ter vermindering van Pesticiden en Biociden goedgekeurd (K.B. van 22/02/2005).

Het vooropgestelde objectief van het Programma houdt in om tegen 2010, ten opzichte van het referentiejaar 2001, tot een vermindering te komen van de impact op de mens en het milieu:

- van 25% van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (GBM) in de landbouw;
- van 50% van het gebruik van Biociden en GBM voor niet-landbouwkundig gebruik.

PHYTOFAR is van bij het begin nauw betrokken bij het opstellen van het Reductieprogramma en heeft een actieve rol gespeeld in de opeenvolgende fasen sinds de lancering van het programma. PHYTOFAR wil een actieve en positieve bijdrage leveren bij het PRPB. Door haar goede kennis van het terrein en van de economische wetmatigheden van de landbouw, wenst PHYTOFAR pragmatische en realistische maatregelen na te streven die de gebruiksvoorwaarden van gewasbeschermingsmiddelen verbeteren en gelijktijdig de competitiviteit van de Belgische landbouwer verzekeren.

Van bij de oprichting van het PRPB, is PHYTOFAR lid van het directiecomité, intussen omgedoopt tot Adviesraad, en neemt het actief deel aan alle werkgroepen die werden opgericht in het kader van het PRPB. PHYTOFAR is meer bepaald actief geweest in volgende groepen:

- **thematische groepen per teelt:** vertegenwoordigers van PHYTOFAR waren aanwezig in elk van de 14 thematische groepen. Gedurende 18 maanden is gewerkt rond het opstellen van een aanbevelingslijst per teelt, met als doel te komen tot een vermindering van de mogelijke risico's en de mogelijke impact van gewasbeschermingsmiddelen;

- **splitsing van de erkenningen** van de producten voor professioneel gebruik en deze voor particulier gebruik;
- **sputlicentie:** haalbaarheidsstudie voor het invoeren van een sputlicentie voor het gebruik voor professionele doeleinden. PHYTOFAR is voorstander van deze maatregel maar stuurt tegelijk aan om elke administratieve overlast van het systeem te vermijden en om rekening te houden met de beroepservaring waarover de landbouwer beschikt;
- **HEEPEBI-studie²:** inventarisatie van de effecten van bestrijdingsmiddelen en type 18 biociden op de mens en het milieu - bondig overzicht van de wetenschappelijke literatuur;
- **toxicovigilantie:** haalbaarheidsstudie voor het oprichten van een centrum voor het opvolgen van vergiftigingen door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden;
- **bijen:** deelname in de gezamenlijke werkgroep 'Gezondheid van de bijen / Bijen en gewasbeschermingsmiddelen';
- **indicatoren:** keuze voor PRIBEL als indicator voor het meten van de mogelijke risico's door het gebruik van GBM;
- **Groep Garden:** recent opgerichte groep die meer bepaald zal toezien op het gebruik van de producten door de particuliere sector.

Op het einde van het jaar 2006 werd een samenvatting gemaakt van de aanbevelingen van de werkgroepen waarbij de richtlijnen en de prioritaire acties werden gedefinieerd. PHYTOFAR is tevreden met de geselecteerde volgorde van de prioriteiten van de aanbevelingen en de voorstellen van de werkgroepen.

Volgende maatregelen vormen prioriteiten: de vermindering van de puntlozingen (spoelwatertank, fytobak,...), het steunen van de geïntegreerde bestrijding (waarschuwingssystemen, waarnemingen, opleidingen,...), het aanmoedigen van het gebruik van persoonlijke beschermkledij, driftreductie, de uitbouw van informatie- en vormingsactiviteiten.

Al deze thema's sluiten perfect aan bij de acties die PHYTOFAR sinds jaren voert om het correct gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te verbeteren.

PHYTOFAR heeft op een intensieve manier deelgenomen aan alle werkgroepen van het reductieprogramma en staat achter de aanbevelingen die als prioritair naar voor werden geschoven.

² Health and environmental effects of pesticides and type 18 biocides.

Thematische strategie voor een duurzaam gebruik van pesticiden

PHYTOFAR: verduidelijken van dit Europese project bij de lokale partners

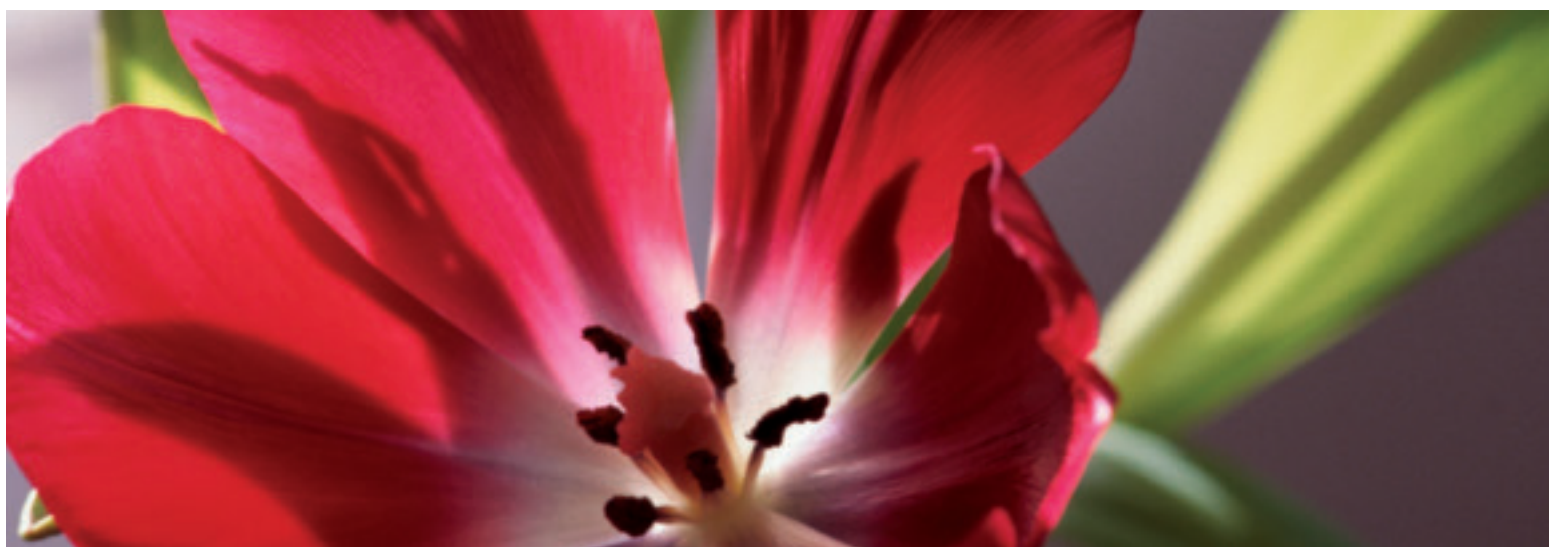
In het kader van het 6de Actieprogramma voor het milieu, hebben het Europees Parlement en de Raad een herziening voorgesteld van het huidige juridische kader betreffende de gewasbeschermingsmiddelen (GBM) en de uitwerking van een thematische strategie voor het duurzaam gebruik van deze producten. Het is de bedoeling om tot een gevoelige vermindering van de risico's te komen, die zouden kunnen voortvloeien uit het gebruik van deze middelen, waarbij wel de nodige bescherming van de gewassen verzekerd blijft. Daarom heeft de Commissie, parallel met de herziening van de richtlijn 91/414 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen, een strategie en maatregelen voorgesteld met betrekking tot het effectieve gebruik.

Onder de voorgestelde maatregelen van de Commissie vindt men **nationale actieplannen** binnen de lidstaten, die de individuele objectieven zullen vastleggen met betrekking tot de vermindering van de mogelijke gevaren, de risico's en de afhankelijkheid van de chemische bestrijding inzake gewasbescherming. Het Belgische reductieplan past perfect in het kader van de thematische strategie ontwikkeld op Europees niveau.

De andere voorgestelde maatregelen omvatten thema's zoals: de opleiding tot professioneel gebruiker, het sensibiliseren van het grote publiek, de regelmatige en verplichte inspectie van het spuitmateriaal, het verbieden van bespuitingen vanuit de lucht, een nog betere bescherming van de waterorganismen, de verhandeling en de opslag van de verpakkingen en de spuitresten, de promotie van de geïntegreerde bestrijding, ...

PHYTOFAR onderschrijft in grote mate de voorstellen van de Europese Commissie en is tussengekomen bij de Belgische Overheid, de professionele landbouworganisaties en de leden van het Europees Parlement. Het doel van PHYTOFAR hierbij is het standpunt van de industrie toe te lichten en de meest geschikte maatregelen te ondersteunen om zo te komen tot een **duurzaam gebruik** van de gewasbeschermingsmiddelen.

PHYTOFAR communiceert haar visie betreffende dit Europees project en de te verdedigen maatregelen aan de diverse betrokkenen (overheid, landbouworganisaties, leden van het Europees Parlement).

Scheiding van de erkenningen

Ten opzichte van de professionele gebruikers hebben vele tuinliefhebbers niet dezelfde behoeften, noch hetzelfde opleidingsniveau en beschikken ze niet over hetzelfde materiaal. Belangrijk is dan ook om hen specifieke en aangepaste producten ter beschikking te stellen. Met dat doel voor ogen worden op last van de Belgische overheid de gewasbeschermingsmiddelen tijdens de erkenningsprocedure gescheiden naargelang de eindbestemming, voor de liefhebber of voor de beroepsgebruiker.

PHYTOFAR steunt dit initiatief door de administratie genomen. Het past in het kader van het federaal reductieprogramma voor het gebruik van pesticiden en biociden.

Scheidingsprincipe

De erkenningsdossiers van producten voor tuinliefhebbers zullen vergelijkbaar blijven met die voor de professionele gebruiker met dit verschil dat ze onderworpen zullen zijn aan specifieke verplichtingen zoals:

- het toetsen van de blootstelling van de particuliere gebruiker aan criteria die rekening houden met de specifieke omstandigheden bij het toepassen;
- het evalueren van het risico voor waterorganismen bij het gebruik van een rugspuittoestel;
- verpakkingen waarvan de grootte en de tekst aan strikte en geharmoniseerde criteria voldoen.

Toepassing

De publicatie van een Koninklijk Besluit dat het begrip van scheiding zal invoeren en dat de praktische modaliteiten ervan zal bepalen wordt verwacht tegen het eerste semester 2008. De erkenninghouders van producten bestemd voor tuinliefhebbers zullen dan over 6 maanden beschikken om nieuwe dossiers volgens de nieuwe eisen in te dienen. De scheiding van de erkenningen zal effectief in werking treden na twee jaar. Dit geeft de overheid de nodige tijd om de evaluatie van de dossiers te kunnen uitvoeren.

Na overleg tussen de Stuurgroep Garden van PHYTOFAR en de overheid, werd overeengekomen een 'Gids voor de erkenning en de etikettering van producten bestemd voor tuinliefhebbers' op te stellen. Deze gids is een basisdocument voor alle erkenninghouders van producten bestemd voor de amateurs.

Te verwachten gevolgen

Het in werking treden van deze nieuwe regels zal tot het verdwijnen van bepaalde producten van de 'amateur'-markt leiden en dit om verschillende redenen: een ongunstige toxicologische classificatie (R-zinnen), een onaangepaste formulering, een niet-aangepaste verpakking, enz.

De scheiding van de erkenningen zal het jaarlijks bedrag verschuldigd aan het Begrotingsfonds voor de Grondstoffen en de Producten (Fonds beheerd door de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu) sterk doen stijgen. De jaarlijkse bijdrage van producten bestemd voor tuinliefhebbers zal daardoor bijna driemaal hoger liggen dan die voor producten bestemd voor professioneel gebruik.

Deze nieuwe wetgeving laat weinig tijd over aan de bedrijven die actief zijn in de 'amateur'-sector om de erkenningsdossiers, de verpakkingen en de etikettering van producten aan te passen.

PHYTOFAR ondersteunt het principe van de scheiding van de erkenningen ondanks de beperkte termijn voor de praktische uitvoering.

Implementatie van de Kaderrichtlijn Water: streven naar een pragmatische aanpak

Gedurende ruim 20 jaar vereist de federale wetgeving voor erkenning van gewasbeschermingsmiddelen een evaluatie van het risico op het waterleven van elk product in functie van het gebruik. Tegelijk legt de Kaderrichtlijn Water aan de lidstaten van de EU op om de kwaliteit van hun water te verbeteren. Om deze kwaliteit te kunnen beoordelen, worden normen vastgelegd voor een hele reeks stoffen, waaronder gewasbeschermingsmiddelen. Sommige normen worden bepaald voor de hele EU, anderen enkel op het niveau van stroomgebiedsdistricten of hydrografische bekkens.

De implementatie in de lidstaten van de Kaderrichtlijn Water is nu op alle niveaus in volle ontwikkeling.

Op EU-niveau wordt nu gewerkt aan een document om de 'Environmental Quality Standards' (EQS) vast te leggen. Dit zijn maximum normen voor stoffen (inclusief bestrijdings-

middelen) in bepaalde types water. Afhankelijk van de gebruikte referentiegegevens kan de manier van berekenen van deze normen verschillen. Het is van belang dat hiervoor een pragmatische aanpak wordt gekozen, gebaseerd op recente wetenschappelijke kwaliteitsgegevens. Een principeel laag cijfer zou de landbouwpraktijk in moeilijkheden kunnen brengen, zonder een aanwijsbaar bijkomend positief effect op het watermilieu.

De kwaliteit van het water is in België een regionale materie.

Vlaanderen heeft eind 2006 zijn 'waterbeheerskwesties' en bekkenbeheersplannen gepubliceerd. Die liggen nu ter inzage voor de burgers en zijn vatbaar voor commentaar. In Wallonië herzielt de milieuadministratie (DGRNE) de regionale normen voor oppervlaktewater voor o.a. de gewasbeschermingsmiddelen.

PHYTOFAR dient er op toe te zien dat voorstellen met betrekking tot bestrijdingsmiddelen haalbaar en wettelijk in te kaderen zijn. De landbouw heeft er alle belang bij dat geen verwarring ontstaat door conflicten in wetgeving. PHYTOFAR volgt dit ook op om de harmonisering te bewerkstelligen tussen de regionale kwaliteitsnormen en deze van de Europese Unie en de naburige lidstaten.

Activiteiten

Gewasbeschermingsmiddelen zijn onontbeerlijk voor een duurzame landbouw. Ze verzekeren een goed beschermde oogst en dragen bij tot een duurzame landbouw die resulteert in een kwalitatief hoogstaande, gezonde en een betaalbare voedselproductie met respect voor het milieu en de natuur. Om het duurzame gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op korte en lange termijn verder te ontwikkelen, is PHYTOFAR actief op diverse vlakken.

Ten dienste van kwaliteit in de toelevering van producent tot gebruiker

Innovatieve gewasbeschermingsmiddelen

Zoals eerder aangehaald in dit jaarverslag bestaat een strikt toelatingskader op Europees (Richtlijn 91/414) en nationaal niveau zodat gewasbeschermingsmiddelen duurzame landbouw ondersteunen en tegelijkertijd hoge standaarden handhaven ten opzichte van volksgezondheid en milieu. PHYTOFAR ondersteunt activiteiten die de snelle introductie van innovatieve gewasbeschermingsmiddelen bevorderen zonder de veiligheidsaspecten te hypothekeren. Competitieve en moderne landbouw heeft nood aan deze oplossingen om te kunnen inspelen op nieuwe uitdagingen. Om er een paar te noemen: globalisering van markten en kwaliteitssystemen, opkomst van - voor onze streken - nieuwe schadelijke organismen, verschuivingen in teelten, wegvallen van oudere actieve stoffen, ...

De toelating van gewasbeschermingsmiddelen baseert zich op wetenschappelijk onderbouwde gegevens die een impactanalyse mogelijk maken. De proefprotocollen die deze wetenschappelijke testen beschrijven, zijn internationaal aanvaard en de centra die deze testen uitvoeren, functioneren binnen een gelijkwaardig kwaliteitssysteem. PHYTOFAR ondersteunt dan ook activiteiten en initiatieven die bijdragen tot een vlotte uitwisseling en aanvaarding van internationale gegevens afkomstig uit andere landen en het vermijden van duplicerend onderzoek in het kader van een specifiek aanvraagdossier. Om het aantal proeven op proefdieren te minimaliseren, ondersteunt PHYTOFAR ook de uitwisseling van deze specifieke data tussen erkenninghouders met inachtneming van het intellectuele eigendomsrecht.

PHYTOFAR ondersteunt een competitieve landbouw die het hoofd kan bieden aan nieuwe uitdagingen zonder de veiligheidsaspecten te hypothekeren.

Autocontrolesysteem

Vanaf het begin ging PHYTOFAR akkoord met de toepassing van het KB van 14/11/2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid in de voedselketen. Door dit KB zijn alle bedrijven die beroepshalve betrokken zijn in de voedselketen, verplicht om over een autocontrolesysteem te beschikken.

Om de bedrijven, actief in de gewasbescherming, zo snel mogelijk te helpen bij het implementeren van hun eigen autocontrolesysteem was PHYTOFAR proactief en bracht, als één van de eersten, een sectorale gids uit.

De sectorale gids 'Gewasbescherming' werd op 16 december 2005 goedgekeurd. Uit permanente zorg voor verbetering heeft PHYTOFAR reeds een vernieuwde versie van deze gids opgesteld. Deze gids werd op 15 maart 2007 door het FAVV goedgekeurd en is terug te vinden op de website van PHYTOFAR (www.phytofar.be).

In samenwerking met andere betrokken verenigingen werkt PHYTOFAR aan het opstellen van twee andere gidsen: één specifiek voor vervoer en een andere met betrekking tot de distributie van landbouwkundige grondstoffen en toeleveringsproducten.

Door haar actieve deelname in de ontwikkeling van autocontrole gidsen wenst PHYTOFAR de nadruk te leggen op de betrouwbaarheid (en het verstandig gebruik) van gewasbeschermingsmiddelen in de voedselketen.

Beveiligd vervoer en opslag

PHYTOFAR beperkt zich niet enkel tot het op de markt brengen van veilige producten, maar steunt ook de andere operatoren van de keten om de kwaliteit van haar producten te behouden en om de veiligheid van mens en milieu te vrijwaren.

PHYTOFAR volgt met veel aandacht de wetgeving betreffende de opslag, het vervoer en de handel van gewasbeschermingsmiddelen en houdt de distributeurs en transporteurs op de hoogte van eventuele wijzigingen. Verschillende initiatieven werden opgestart:

- in samenwerking met de regionale overheid ontwikkelt PHYTOFAR voorschriften betreffende de opslag van gewasbeschermingsmiddelen en volgt de harmonisering van regionale wetgevingen hieromtrent;
- het opstellen van een sectorale gids 'Gewasbescherming' waarvan een gedeelte volledig wordt gewijd aan autocontrole en traceerbaarheid tijdens de opslag en het vervoer;
- het oprichten van een intranet op de website van PHYTOFAR (Phyto-Info) die de veiligheidsfiches (MSDS-fiches) bevat, maar ook de transportfiches (Tremcards), informatie betreffende de wetgeving over het vervoer van gevaarlijke producten (ADR), alsook andere informatie omtrent de opslag van gewasbeschermingsmiddelen. Meer informatie over 'Phyto-Info' is te verkrijgen door een e-mail te versturen naar phytosec@essenscia.be.

PHYTOFAR ondersteunt ook landbouwers door het organiseren van infodagen over de opslag van gewasbeschermingsmiddelen op de boerderij.

PHYTOFAR brengt hulp aan de andere actoren van de keten teneinde de kwaliteit en het correct gebruiken van producten te waarborgen.

Eén decennium veilige verwerking lege verpakkingen en vervallen producten

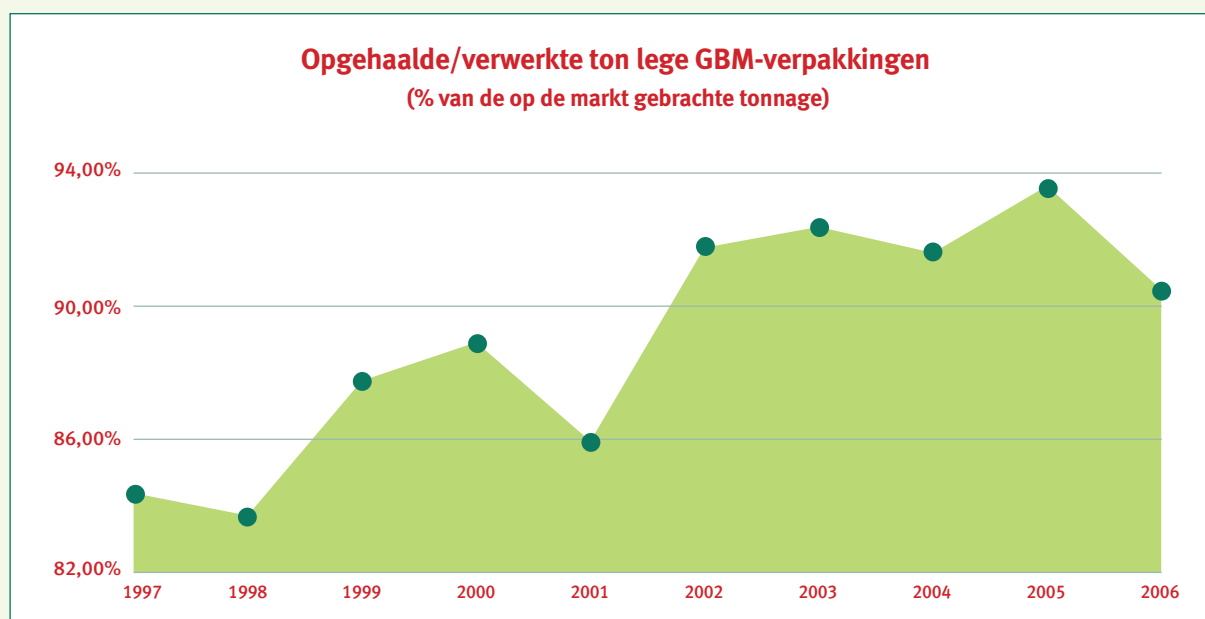
Eind 2006 organiseerde PHYTOFAR-RECOVER al voor de tiende maal de inzameling van lege, professionele verpakkingen en voor de vijfde maal de inzameling van vervallen producten.

De Belgische organisatie voor het ophalen van lege verpakkingen en vervallen producten, evenals de ingezette financiële middelen, staan intussen model in Europa en zelfs wereldwijd. Het Belgische ophaalsysteem is vooruitstrevend en geeft tevens een duw in de rug van de nationale land- en tuinbouw.

Om de opgebouwde voorsprong te behouden, spitst de aandacht zich nu verder toe op een nog betere sortering. In 2006 werd speciale aandacht gevraagd voor de inzameling van de schroefdoppen en de verzegeling. Vanaf 2007 worden deze enkel nog toegelaten in de niet-spoelbare fractie. Voor de schroefdoppen kan deze maatregel overbodig lijken. Toch werd beslist deze onder te brengen in de niet-spoelbare fractie, enerzijds uit voorzorg, anderzijds om de controle eenvoudig te houden.

Het systeem van de inzameling van vervallen producten door PHYTOFAR-RECOVER werd eind 2006 erkend door het FAVV (Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen). Deze collecte zal tweejaarlijks georganiseerd worden en vindt ondermeer plaats in 2007.

PHYTOFAR-RECOVER is ook vijf jaar actief in het Groot-hertogdom Luxemburg. Hier zal vanaf 2007 de eerste inzameling van vervallen producten plaatsvinden.

In 2006 waren er in België 207 inzamelplaatsen operationeel gedurende 155 dagen en in het Groothertogdom Luxemburg 10 sites gedurende 8 dagen. Voorgaande grafiek toont het succes aan van de inzameling van lege verpakkingen in België: sinds 2002 werd elk jaar meer dan 90% van de totale hoeveelheid lege verpakkingen opgehaald.

Met een budget van één miljoen euro staat de organisatie in 2007 opnieuw klaar om in de twee hiervoor vermelde landen de inzameling van lege verpakkingen en vervallen producten te verzorgen. De volledige keten – van producent over de distributie, de professionele gebruikers en de land- en tuinbouwers – is zich bewust van de te nemen maatregelen om een duurzame landbouw te ondersteunen.

België blijft, dankzij PHYTOFAR-RECOVER, tot de wereldtop behoren in het inzamelen en verwerken van lege verpakkingen en van vervallen gewasbeschermingsmiddelen.

Ten dienste van de gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen

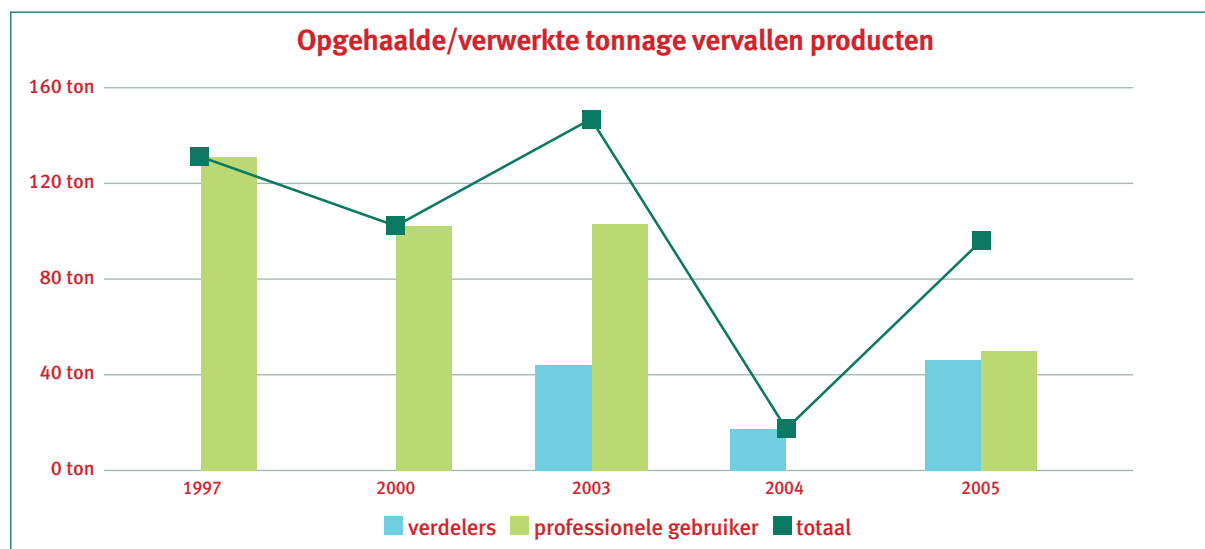
Land- en tuinbouw

• Veilig en beredeneerd gebruik

Het is van essentieel belang voor de Belgische landbouw, dat de kwaliteit in de toelevering doorgetrokken wordt tot op het 'terrein', nl. het land- en tuinbouwbedrijf. Veilig en beredeneerd gebruik wordt gepromoot en ondersteund door vele actoren, zowel van overheidswege als door privé-organisaties, niet in het minst de land- en tuinbouw-organisaties zelf.

Het gebruik van een juiste spuittechniek is een belangrijk element. Dit thema werd nog eens extra benadrukt door een bewustmakingscampagne van PHYTOFAR: **'Duurzame voedselproductie is gebaat bij een correct gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de juiste spuittechniek'**.

Hierbij werd heel wat aandacht besteed aan de mogelijkheden om drift (het wegwaaien van druppels naar aanpalende percelen) te voorkomen. Specifiek voor de fruitteelt werden in samenwerking met de verdelers en producenten van boomgaardspuiten en het kenniscentrum PCFruit zeer concrete gebruiks- en selectietips gegeven in de brochure **'Het juiste gebruik van driftreducerende spuitdoppen in de fruitteelt'**.

Acties groeperen meer en meer de verschillende betrokken actoren, de zogenaamde 'stakeholders'. In samenwerking met Fedagrim, ILVO, de Vlaamse Overheid en PHYTOFAR, werd een regionale actie uitgewerkt rond het thema **'spoelwatertank = éénmalige gratis keuring spuitmachine'**. Een spoelwatertank is een eenvoudig en veilig hulpmiddel om een spuittoestel te reinigen en aldus spuitresten te vermijden. Omwille van internationale handelsverdragen was het tot dusver niet mogelijk om dit als een verplicht onderdeel van een spuittoestel te beschouwen. De overgrote meerderheid van Belgische machineconstructeurs en invoerders verkopen sinds midden jaren negentig enkel nog toestellen die met een spoelwatertank zijn uitgerust. Deze campagne mikt op het aanpassen van de oudere toestellen én op het goede gebruik van een dergelijke uitrusting.

PHYTOFAR gebruikt zijn kennis om het beredeneerde gebruik in de praktijk samen met de andere stakeholders te ondersteunen.

- **Bevorderen handel tussen landen**

Zoals beschreven in het hoofdstuk 'Harmonisering van de MRL's' heeft elk erkend gewasbeschermingsmiddel op de Belgische markt, voor elke teelt waarin het toegelaten is een Maximale Residu Limiet (kortweg MRL).

PHYTOFAR en haar leden hebben van bij het begin de zogenaamde 'geharmoniseerde MRL's' gesteund. Op basis van deze geharmoniseerde waarden zal de handel van landbouwproducten zoals groenten en fruit binnen Europa beter gereguleerd zijn en gemakkelijker verlopen. Dit komt de producent én de consument ten goede.

Omdat er over de juiste betekenis van het begrip MRL's nogal wat verwarring bestaat bij het grote publiek werd de campagne **'Gezonde voeding vraagt bescherming, ook gewasbescherming'** opgezet. Deze was erop gericht deze technische materie bevattelijk voor te stellen en de verschillende betrokken partijen te sensibiliseren voor het belang ervan.

PHYTOFAR is voorstander van geharmoniseerde MRL's en ondersteunt dan ook landbouwers om aan deze handelsvoorwaarden te voldoen.

Overige gebruikers

- **Goede praktijken bij de onkruidbestrijding van groene ruimten en verkeerswegen**

Met de hulp van verschillende partners, waaronder PHYTOFAR, heeft het Comité Régional Phyto, in 2006, de 'Gids van goede praktijken bij de onkruidbestrijding van openbaar groen en wegen' opgesteld. Deze zal de verantwoordelijken en technici in de Waalse gemeenten bij het beheer van publieke ruimten helpen. De gids is bedoeld als beslissingsondersteunend instrument en als hulpmiddel bij een beredeneerde onkruidbestrijding, waaronder het gebruik van herbiciden. De gids is terug te vinden op www.fymy.ucl.ac.be/crp/fichiers/GuideBonnePratique.pdf. Deze gids, ontwikkeld met de steun van het Ministerie van het Waalse Gewest, vult een leemte op die ontstaan is door een verouderde wetgeving, nl. het Besluit van de Waalse Regionale Executieve van 27 januari 1984 betreffende het gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen.

PHYTOFAR helpt de gemeenten op een beredeneerde wijze het onkruid te bestrijden.

Ten dienste van onze leefomgeving

De wereldbevolking neemt nog steeds toe en daarmee ook de druk op voldoende voedselproductie. In 1950 was er nog 0,5 ha landbouwgrond per persoon voor voedselproductie beschikbaar, in 2000 is dat gedaald naar 0,3 ha en in 2020 schat men slechts 0,2 ha landbouwgrond per persoon (bron: Verenigde Naties). Landbouw benut naast land ook water voor productie van voedsel. Om 1 kilogram graan te produceren is ongeveer 1000 liter water vereist. Gewasbeschermingsmiddelen dragen ertoe bij dat productiemiddelen zo efficiënt mogelijk aangewend worden en dus tot een duurzame landbouwproductie leiden. Daarnaast beperken ze o.a. ook de verspreiding via import/export van schadelijke 'exotische' ziekten en plagen. (Zie ook http://www.phytofar.be/nl/pro_qr.htm)

Waterkwaliteit

PHYTOFAR hecht veel belang aan dit onderwerp. Al enkele jaren, laten de goede resultaten in Vlaanderen en in Wallonië een vooruitgang zien. PHYTOFAR blijft werken en deelnemen aan verschillende onderzoeks- en preventieprojecten. Het doel van deze projecten is, door samenwerking, de bescherming van het milieu en meer bepaald de grond- en oppervlaktewateren, veilig te stellen en om zo een competitieve en kwaliteitslandbouwproductie te waarborgen.

Metingen tonen aan dat de impact van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het aquatisch leefmilieu het voorbije decennium gehalveerd is (VMM, 2006). PHYTOFAR blijft streven naar een verbreding van de toepassing van preventieve maatregelen door de gebruikers. Gezien het belang van een goede waterkwaliteit, ook voor de landbouw zelf, neemt PHYTOFAR deel aan verscheidene activiteiten rond dit thema, met als belangrijkste doelstelling het niveau van de gedetecteerde gehalten van gewasbeschermingsmiddelen maximaal te reduceren.

• Overeenkomst 'Belgaqua-PHYTOFAR'

Sinds 27 februari 1996, hebben beide verenigingen Belgaqua³ en PHYTOFAR, door middel van een overeenkomst, hun krachten verenigd om onze waterreserves te beschermen.

Dankzij de overeenkomst 'Belgaqua-PHYTOFAR', wordt de industrie van de gewasbeschermingsmiddelen op de hoogte gebracht over de aanwezigheid van actieve stoffen die een gevaar kunnen opleveren en waarvoor zij de nodige maatregelen kunnen ondernemen om de aanwezigheid van deze stoffen te vermijden.

Om niet te hervallen in de problemen van het verleden, wordt de voorkeur gegeven aan het nemen van voorzorgsmaatregelen. Deze bestaan uit het promoten van de 'Goede Landbouwkundige Praktijken' (bv.: bufferzone) of het gebruiken van nieuwe toepassingstechnieken (bv.: antidriftdoppen).

³ Belgische Federatie voor de Watersector

Elk jaar wordt de lijst van de getraceerde moleculen herzien om zich aan de realiteit aan te passen en aldus de doelstellingen van de overeenkomst te bereiken.

Deze overeenkomst voorziet de publicatie van een rapport met de behaalde resultaten, met name het 'Groene Boek'. In 2007 zal, op basis van de verzamelde resultaten tussen 1996 en 2006, een speciale uitgave gepubliceerd worden waarin men de duidelijke evolutie van de toestand zal kunnen opmerken.

- **TOPPS (België)**

Het **TOPPS-project** is een **Europees demonstratieproject** gefinancierd door verschillende stakeholders waaronder ECPA en Life, het Europees financiële instrument ten gunste van het milieu. TOPPS, voluit Train the Operators to Prevent Point Source pollution (www.topps-life.org), verzamelt informatie uit heel Europa en vertaalt dit naar bruikbare concepten op het terrein om puntvervuiling te voorkomen. In vijf pilootbekkens, verspreid over de EU, wordt via samenwerking met de stakeholders en via bedrijfsaudits gerichte vorming en training uitgewerkt. Bovendien wordt actief ingespeeld op infrastructuur, technologie en gedrag om de situatie op het terrein te verbeteren. Het IJzer-bekken is binnen het TOPPS-project uitgekozen als pilootgebied voor transnationale samenwerking – tussen België en Frankrijk – rond dit thema. PHYTOFAR werkt actief mee aan TOPPS, o.a. via overlegvergaderingen binnen de cluster Midden-West Europa, door deelname aan het TOPPS-forum en door het aanleveren van studies en informatie.

- **AQUALITY (Vlaanderen)**

Aquality is een bewustmakingsproject gefinancierd door de Vlaamse Overheid. Het handelt over een gelijkaardig onderwerp als TOPPS op Vlaams niveau. Het groepeerde de expertise van verschillende Vlaamse kenniscentra (PCG, PCA, PCS, Provinciale Landbouwkamer van Oost-Vlaanderen en PCFruit) en kan steunen op de kennis en info opgebouwd binnen TOPPS. Pilootgebieden omvatten het **Demer-bekken en de Poekebeek**. PHYTOFAR begeleidt het project mee via de stuurgroep van het project.

- **'Phyteauwal'-project (Wallonië)**

PHYTOFAR werkt actief mee aan de ontwikkeling van een systeem dat het mogelijk maakt om gewasbeschermingsmiddelen uit tanken en spuitwatertanken te filteren.

De doeltreffendheid van sommige systemen werd bewezen en werd door de Waalse regionale overheid goedgekeurd. Dit is het geval met de volgende bio-epuratoren: Bio-filter en Phytobac.

In partnership met andere sectoren en op initiatief van CRA-W, ondersteunt PHYTOFAR financieel de ontwikkeling van het project 'Phyteauwal'. De rol hiervan is de 'Goede Landbouwkundige Praktijken' te promoten zowel op de boerderij als op het niveau van groene ruimtes. Door de installatie van de bio-epuratoren te bevorderen, kunnen risico's op puntvervuilingen voorkomen worden.

- **Onderzoeksproject 'Biorem'**

Aanvullend op de onderzoeksgegevens verzameld in Wallonië, wordt momenteel een bijkomende studie uitgevoerd door de KULeuven, UGent en PCFruit om deze bio-zuiveringssystemen te perfectioneren en een uitgebreidere basiskennis te verwerven. Onderzoek omvat o.a. het gebruik van planten en inoculatietechnieken voor versnelde en doorgedreven afbraak. PHYTOFAR ondersteunt dit onderzoeksproject met knowhow en met een financiële bijdrage.

- **Het volgen van overeenkomsten in Wallonië**

Om tot een verbetering van de waterkwaliteit bij te dragen, heeft PHYTOFAR deelgenomen aan het begeleidingscomité rond de overeenkomst 'Crescendeau-FUSAGx-MRW'. Haar rol bestond erin om de impact van gewasbeschermingsmiddelen die gebruikt worden buiten de landbouw in oppervlaktewaters te beoordelen.

Deze overeenkomst werd doorgezet in 2006 via de overeenkomst 'FUSAGx-DGRNE-MRW'. Het doel hiervan is breder omdat het de impact van zowel niet- als landbouwkundige gewasbeschermingsmiddelen nagaat. Deze overeenkomst wil eveneens specifieke maatregelen aanreiken om de impact van gewasbeschermingsmiddelen in oppervlaktewateren te weren en dit in het kader van het federaal reductieprogramma van pesticiden en biociden (PRPB) en de Kaderrichtlijn Water.

Deze twee overeenkomsten hebben het mogelijk gemaakt om de kwaliteitsverbetering van de oppervlaktewateren sinds 2002 in de schijnwerper te plaatsen.

PHYTOFAR hecht ook veel belang aan het opvolgen van het grondwater omdat dit een bron is voor drinkwater. PHYTOFAR neemt deel aan het begeleidingscomité van het project 'Réduction des contaminations des eaux souterraines et des captages en particulier par les pesticides' opgestart door la Société Publique de Gestion de l'Eau (SPGE) en toevertrouwd aan het département de Génie Rural van het CRA-W.

Dit project wil enerzijds strategieën opstellen voor een rechtstreekse interventie bij verontreiniging van opvangzones door gewasbeschermingsmiddelen. Anderzijds heeft het als doel op lange termijn actieplannen uit te werken om verontreinigingen van grondwater te vermijden.

De sinds 2001 opgenomen resultaten tonen aan dat de algemene tendens dalend is en dit, ondanks de stijging van enkele actieve stoffen. De onverminderde inspanningen worden voortgezet niettegenstaande de reeds aanzienlijke resultaten.

- **Het promoten van spoelwatertanken en antidriftdoppen**

Door actieve samenwerking met de machineconstructeurs en Fedagrim en door directe of indirecte steun, promoot en ondersteunt PHYTOFAR initiatieven die het op punt stellen of het gebruik van machinetechnische verbeteringen zoals een spoelwatertank en driftreducerende spuitdoppen bevorderen.

Het gebruik van deze twee werktuigen laat toe om het risico op watervervuiling tegen te gaan.

De Vlaamse overheid liet PHYTOFAR weten dat ze het promoten van spoelwatertanks goedkeurde. Alle eigenaars van spuittoestellen die uitgerust zijn met een spoelwatertank in Vlaanderen, zullen de controle van hun spuittoestel niet moeten betalen tussen 2007 en 2009.

Al 10 jaar werkt PHYTOFAR heel actief mee om de waterkwaliteit te verbeteren. De ondernomen acties zijn voelbaar, dit bewijst de toestand van de grond- en oppervlaktewateren.

- **Andere domeinen**

Ook op andere domeinen rond leefmilieu zijn PHYTOFAR en haar leden actief rond thema's als nuttige arthropoden, bijen, ... in het bijzonder en milieu – impactreductie – in het algemeen en dit zowel voor professioneel als voor particulier gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Ten dienste van onze gezondheid

De voorbije periode lag de nadruk op activiteiten rond wetgeving en leefmilieu. Dit neemt niet weg dat PHYTOFAR actuele thema's als voedselveiligheid, voedselzekerheid en evenwichtige voeding opvolgt.

Beredeneerd gebruik van gewasbescherming levert een wezenlijke bijdrage tot het bereiken van dit doel in de primaire productie. De evaluerende en de inspecterende overheden zoals het FAVV (Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen) dragen bij tot een permanente hoge kwaliteit van de aangeboden voeding op de Belgische markt, ongeacht het productiesysteem of de marketing, zoals allereerst verkooplabels. PHYTOFAR verleent haar medewerking aan verschillende activiteiten van het FAVV.

Het beschikbaar zijn van veilig en betaalbaar voedsel in een ruim aanbod ondersteunt campagnes voor een evenwichtige voeding en de inspanningen die de overheid levert tegen problemen, zoals bv. obesitas.

Dankzij gewasbeschermingsmiddelen kunnen de land- en tuinbouwers kwalitatief hoogstaande voedingsmiddelen, toegankelijk voor iedereen, produceren.

Ten dienste van onderzoek en informatie

Informatie voor het grote publiek

De belangrijkste doelgroep voor de organisatie is en blijft de professionele sector. Zoals hiervoor aangehaald kan de actieve informatiezoeker terecht op onze website (www.phytofar.be). Vooral de pagina '**vraag & antwoord**' is daarbij een blikvanger.

Het contact met het grote publiek verloopt meestal via persberichten. Deze beklemtonen bijvoorbeeld positieve evoluties in de landbouwsector. Omdat gewasbescherming enerzijds een zeer technische materie en anderzijds een sterk gereguleerde sector is, tracht PHYTOFAR via persberichten ook een gebalanceerde visie op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en het wetgevende kader daarrond aan het grote publiek kenbaar te maken.

Opleiding en vorming voor verschillende doelgroepen

PHYTOFAR speelt in op het ruime aanbod aan vormingsactiviteiten door het ter beschikking stellen van presentaties en beeldmateriaal aan landbouwvoorlichters en scholen. In vorige acties werd gewerkt rond de thema's **Puntvervuiling**, **Residu's** en **Spuittechniek**. De voorbije 2 jaar lag de klemtoon op '**Bescherming van de toepasser**' en '**Het fytolokaal**'.

Expertise ten dienste van universiteiten, onderzoekscentra en overheden

Ontwikkeling van duurzame landbouw en gewasbescherming is gebaseerd op doorgedreven onderzoek. De expertise die hiermee gepaard gaat, wordt veelvuldig geraadpleegd o.a. via deelname aan begeleidingscomités van onderzoeks- en demonstratieprojecten, aan openbare verdedigingen van doctoraten en thesen, aan congressen, studiedagen en adviesraden. Zowel zuiver landbouwkundige thema's als onderwerpen op de raakvlakken milieu-landbouw en landbouw-gezondheid komen daarbij aan bod. PHYTOFAR werkt ook actief mee aan symposia van het Technologisch Instituut genootschap 'landbouw & voeding' binnen de werking van de Koninklijke Vlaamse Ingenieurs Vereniging (KVIV).

PHYTOFAR stelt zijn beschikbare expertise ten dienste van overheid en andere organisaties binnen en buiten de sector.

Duurzame landbouw verdient waardering

Om de twee jaar reikt het PHYTOFAR INSTITUUT, onder leiding van een onafhankelijke wetenschappelijke raad, een **wetenschappelijke** én een **professionele prijs** uit. De wetenschappelijke prijs richt zich tot universiteiten en onderzoeksstations. De professionele prijs beoogt land- en tuinbouwers. De initiatieven moeten bijdragen of bijgedragen hebben tot een duurzame landbouw. De professionele prijs werd voor het eerst uitgereikt in 2005 om de vaak zeer waardevolle initiatieven rond duurzame landbouw een hart onder de riem te steken en innovatie op het landbouwbedrijf aan te moedigen. De 'Prijs PHYTOFAR INSTITUUT 2005' werd onder ruime persbelangstelling uitgereikt aan 3 organisaties. De **wetenschappelijke prijs** ging naar 'Centre de recherches en agrométéorologie et protection des céréales' van het Departement Phytopathologie van de Faculteit Bio-ingenieurswetenschappen in Louvain-la-Neuve. De prijs bekroonde de ontwikkeling van een systeem, 'Proculture', dat de landbouwer in staat stelt precies te bepalen wanneer een behandeling tegen Septoria – een schimmel – in wintertarwe moet worden uitgevoerd. De **professionele prijs** werd overhandigd aan het 'Centre de Recherches Agronomiques de Gembloux (CRA-W) – Département Génie Rural' en het toenmalige 'Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek (CLO) – Departement Mechanisatie, Arbeid, Gebouwen, Dierenwelzijn en Milieubeveiliging' voor de creatie van een kennis- en adviescentrum 'Spuitechniek'. Dat kennis- en adviescentrum volgt de wetenschappelijke en regelgevende ontwikkelingen met betrekking tot spuittechniek op de voet, inventariseert en verwerkt deze en tracht de ontwikkelingen op een actieve manier te verduidelijken en te communiceren naar alle Belgische stakeholders toe. De inschrijvingen voor de 'Prijs PHYTOFAR INSTITUUT 2007' werden recent afgesloten. De uitreiking is voorzien in november 2007 in het Academiënpaleis te Brussel.

Tot besluit

Gewasbeschermingsmiddelen zijn perfect te integreren binnen het concept van duurzame landbouw. PHYTOFAR en haar leden oriënteren al hun acties en activiteiten in die zin. Zij ondersteunen de landbouwsector en werken actief samen met de federale en regionale overheden ten gunste van een economisch rendabele landbouw, de producent van kwaliteitsvol voedsel met respect voor omgeving en gezondheid.

De kwaliteit van water, het toepassen volgens de 'Goede Landbouwkundige Praktijken', vorming en objectieve informatie naar gebruiker en consument behoren momenteel tot de topprioriteiten van onze vereniging.

Phytofar vzw
Diamant Building
A. Reyerslaan 80
1030 Brussel
02-238 97 72
www.phytofar.be

VRconsulting 2007